

11. del – Visjonen om de fire store villdyr (Daniel kap.7)

Dette er det andre av de fire store profetier. Daniel hadde et syn om fire store dyr som symboliserer de samme fire verdensrikene i drømmen om billedstøtten (kap. 2). Det blir gitt flere detaljer om det fjerde verdensrike og de hedningekristnes skjebne. En makt vil oppstå i dette rike som vil forandre Bibelens budskap og komme i strid med Gud og forfølge hans trofaste disipler. Dyret som symboliserer dette rike blir tilintetgjort og enden vil komme med opprettelsen av Guds rike.

Synet ble gitt i begynnelsen av Belsasars regjeringstid, omkring år 552 f.Kr. Synet følger et tilsvarende mønster som det første syn i kap.2. Vi finner igjen de fire verdensrikene som Guds folk kommer i berøring med og denne gang med en mere detaljert beskrivelse av det fjerde dyr. De fire verdensriker er nå symbolisert med villdyr. I stedet for den storslagne billedstøtten av en mann, ser vi verdens rikene slik som de blir oppfattet i himmelen – mennesker som villdyr som følger sine egne ønsker og innskytelser og ikke Guds vilje.

Rammen omkring synet

Det var et syn om natten, og mørket karakteriserer menneskenes rike styrt av egenrådige mennesker. Daniel, liggende på sitt leie, ble en oppmerksom iakttagere av begivenhetene som kom til å virke på Guds folk helt frem til at Guds rike blir opprettet. Han var ikke alene: engler var også tilstede og fulgte med på det som skjedde, og det er en av disse som svarer på Daniels spørsmål. Kapitlet består av to hoveddeler:

1. Versene 2-14, 21-22: beretningen om begivenhetene Daniel så og skrev ned. Disse begynner med *"jeg så"* eller *"jeg ga nøye akt på."*
2. Versene 15-20, 23-27: en samtale med en av englene som Daniel stiller spørsmål til i forbindelse med synet og får forklaringer.

Rammen om synet er et hav med fire vinder som satte det i opprør:

- Havet var *"det store hav"* som på Daniels tid var Middelhavet. Alle verdensrikene grenset til det i en eller annen sammenheng. Men fordi spesiell oppmerksomhet i dette kapittel er rettet mot det fjerde verdensrike, var det særlig anvendelig fordi det romerske verdensrike besto av landområder rundt Middelhavet.
- Vinden blåster fra de fire kompassretninger. I Bibelen kan vind bli brukt for å symboliserer menneskeskapte idèer og politiske spill (Efes.4;14). Det er denne menneskelige ærgjerrighet som er symbolisert her: en egenskap som driver mennesker til å utvide sitt område og erobre andre land.

Daniel så fire store dyr stige *"opp av havet"* (v.3). Det er rammen om synet ut fra et menneskelig synspunkt fordi 'havet' i bibelsk sammenheng symboliserer nasjoner og menneske-masser. I v.2 kan vi lese at: *"himmelens fire vinder satte det store hav i opprør"*. Engelen forteller Daniel at *"disse store dyr, fire i tallet, er fire konger som skal oppstå av jorden."* (v.17). Dette viser at disse konger har en jordisk karakter og

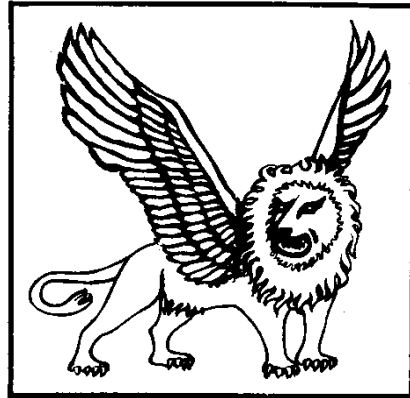
Profeten Daniels Bok

styrer "menneskenes rike" med jordisk ærgjerrighet og erobringsslyst. Dyrene var en løve, en bjørn, en leopard og et dyr som ikke eksisterer i naturen.

De tre første dyr

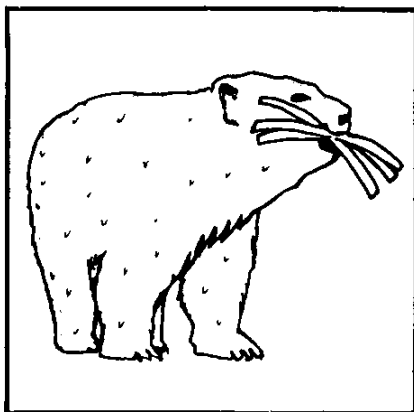
Dette syn er først og fremst beregnet for disipler som kommer i kontakt med og blir angrepet av det fjerde dyr. Derfor fortelles det ikke så meget om de tre første dyr. Men flere detaljer blir gitt i bokens senere kapitler. Det som imidlertid blir fortalt nå er tilstrekkelig til å identifisere dem.

Løven (v.4) har ørnevinger som blir revet av. Så reiser den seg opp som et menneske og blir gitt et menneskehjerte. Når ordet 'menneske' blir brukt hos Daniel, symboliserer det vanligvis menneskeheten i opposisjon til det som handler om og angår Gud. At den ble løftet opp, peker tilbake til bildet i kap.2 da Babylon er verdensmakten da bildet ble reist og kunne stå på sine føtter. Det ble fortalt oss at "*det fikk et menneskehjerte*", noe som skildrer den overdrevne selvtillit som karakteriserer menneskenes rike (som f.eks. Nebukadnesar i kap.4;30-37).

Løven symboliserer Babylon, det første av de fire verdensmaktene som menneskenes rike besto av fra Daniels tid og fremover til Guds rike blir opprettet. Symbolet har 2 faser: det første med ørnevinger (erobringer) og det andre at det reiste seg som et menneske (var 'menneskenes rike').

Bjørnen (v.5) Det uvanlige med den symbolske bjørnen er at den reiste seg på den ene siden. Da mederne og perserne overtok makten etter Babylon ble perserne den dominerende partner, og det er dette bjørnens stilling viser. De 3 riber i bjørnens

gap symboliserer de 3 deler perserriket ble delt i, beskrevet i kap.6;3. Perserne var forutbestemt til å erobre et enormt landområde, men kom til å møte noe motstand i det avgjørende øyeblikk. (I kap.10;13 beskrives engelens delaktighet i denne motstand). Engelenes bemerkning til Daniel – "*et mye kjøtt*" – hadde til hensikt å hindre Daniel i å oppmuntre denne herskeren.

Leoparden (v.6) er kjent for sin hastighet og plutselige angrep. Beretningen om Aleksander den store og hans erobringer viser hvorfor dette symbol er brukt om grekerne. Leoparden har fire vinger på ryggen, og fire hoder. Vingenes antall symboliserer de greske armèers enorme hastighet i sitt storm løp gjennom Midt-

Østen. De fire hoder symboliserer rekkefølgen av regjeringsformer i det greske verdens rike:

1. Bystatene – Aten, Sparta, Korint osv.
2. Forbundet av statene under Filip av Makedonia.
3. Den samlede nasjon under Aleksander den store.
4. De fire stater under ledelse av Aleksanders fire generaler etter Aleksanders død.

Det fjerde dyr

Beretningen om det fjerde dyr er omfattende:

1. Det er det fjerde verdensrike og svært forskjellig fra de tidligere dyr og annerledes enn alle de andre verdensrikene (v.7, 19 og 23).
2. Det er fryktelig, forferdelig og overmåte sterkt: det skal sluke hele jorden, trække den ned og knuse den.
3. Det har store tenner av jern og klør av kobber (v.7 og 19).
4. Det hadde 10 horn som symboliserer 10 konger som skal oppstå fra den opprinnelige verdensmakt (v.7, 20 og 24).
5. Blant de 10 horn vil det skyte opp et lite horn og 3 horn ble rykket opp med roten for å gi det plass. Det skal være annerledes enn de første hornene. Det vil ha øyne som et menneske og en munn som talte store ord mot Gud. Det var større enn de andre. Det vil føre krig mot de hellige og overvinne dem. De hellige vil bli overgitt i hans hånd for en tid, og tider og en halv tid. Han vil tenke på å forandre tider og lov. Hans herredømme vil bli fratatt ham i

dommen (v.8, 20, 21, 24, 25, 26).

6. Dyret vil bli drept, og kroppen bli ødelagt og kastet i ilden for å brennes. (v.11).

1. Den fjerde verdensmakt

Det er ikke vanskelig å identifisere det fjerde dyr – det var kun det romerske rike som overtok verdensmakten etter det greske rike. I Daniels syn ble det opplyst at forskjellen besto i den dyktighet og grundighet administrasjonen var organisert med. Det erhvervet seg etterhvert makten i århundrene før Kristus, erobret mesteparten av den kjente verden og holdt den i et jerngrep gjennom 600 år. Dets politiske dyktighet og militære makt var stor. Og påvirkninger av dette verdensrike er så sterk at den fortsatt gjør seg gjeldende idag også i politisk tankegang og rettsvesen. Latinske navn brukes både i medisinen og i dyre- og planteverden. For mange århundre brukte den katolske kirke latin som sitt tjeneste språk.

2. Det vil bli fryktelig og forferdelig

Disse særpreg ved dyret svarer til beskrivelsen av benene av jern i kap.2;40. Romerne var ganske fornuftige i måten de behandlet beseirede folk som de forsøkte å få på sin side. Men når motstand reiste seg var de nådeløse og deres fremgangsmåte i behandlingen av motstandere kan ikke beskrives bedre enn med disse ord i Daniel kap.7. Et av de mest kjente eksempler er da det jodisk folk gjorde opprør i år 66-70. Fire romerske legioner ble samlet for å knuse opprøret, som de gjennomførte med hensynsløs ubarmhjertighet. De omringet Jerusalem og ødela byen og templet. Innbyggerne ble utsultet og drept og de som overlevet ble fanget og gjort til slaver. De som adlød Jesu advarsel, klarte å rømme før dette skjedde.

3. Det hadde store tenner av jern og klør av kobber Et dyr som dette holder sitt bytte i sine klør og fortærer det med sine tenner. Begge er brukt som en del av symbolismen hvor metallene jern og kobber blir brukt i billedstøtten i kap.2. Hemmeligheten med romernes gode resultater var hærens effektivitet og dyktighet, symboliserte med tenner av jern. Den var disiplinert, veltrenet og godt utstyrt.

Denne målbevisste militærmaskin gjorde romernes fremgangs-rike i å 'sluke' de folk de hadde bestemt seg for å erobre.

Det romerske samfund var ikke dyktig i filosofi, kultur og sport. Derfor brukte de grekerne, som utmerket seg i dette og på den måten skaffet det romerske dyr seg "*klør av kobber*". En av tidens forfattere beskrev dette slik: 'De hættatte grekere tok den sterke erobreren til fange.' På Jesu tid behersket den greske kultur mesteparten av det romerske verdensrike.

Jesus kunne tydelig ha sett oppfyllelsen av denne del av Daniels profeti. Hans folk var holdt i klør av kobber med gresk kultur. Og han forutsa at hans folk ville bli slukt av tennene av jern av den romerske hær i år 70.

4. Det hadde 10 horn

Det opprinnelige romerske verdensrike grunnlagt av Rom, opphørte rundt år 500. Men som det fremgår av billedstøtten i kap.2, opplyser profetien at det fjerde verdensrike fortsetter å eksistere helt frem til at Guds rike opprettes.

De 10 horn symboliserer oppsplittelsen av verdensriket da Roma mistet sitt jerngrep. I år 330 flyttet keiser Konstantin sitt hovedkvarter fra Rom til Konstantinopel, og dette førte til at riket ble delt mellom øst og vest. I årene 400-600 ble det vestlige rike (meste parten av Vest-Europa) angrepet av barbariske stammer som var blitt oppmerksomme på romernes økende svakhet.

Her kommer de 10 horn på dyret inn. Horn symboliserer politisk makt. Disse horn kan derfor symbolisere disse barbariske stammer, men historiske bøker er uenige om antallet av disse stammer.

Profeten Daniels Bok

Men profetien antyder vekslende maktutøvelse i Romerriket som forteller hva som skulle skje i fremtiden. Og visjonen er symbolsk og er ikke ment som en detaljert forhåndsbeskrivelse av historien. Dette gir oss muligheten til selv å tolke dette når store begivenheter skjer.

Men tilbake til de barbariske stammer på 400-600 tallet. De var store beundrere av Rom og så på seg selv som arvinger og ikke erobrere og ødeleggere av verdensriket. Denne videreføring av det gamle Romerriket viste seg i den vestlige halvdel av verdensmakten da Det Hellige Romerske Rike ble etablert i år 800, og splittelsen mellom Øst- og Vestriket var endelig. "Det Hellige Romerske Rike" var en sammensmelting av religiøse og verdslige makthavere. Dette varte helt til det 19de århundre da kirke og stat ble delt som forutsagt av Daniel i forbindelse med at jern og leire ikke blander seg med hverandre i billedstøttens tær.

Johannes' Åpenbaring utfyller denne profeti i forbindelse med Daniels fire dyr ved å gi flere detaljer. I endetiden vil de 10 horn på dyret eksistere på en tydelig gjenkjennelig måte under en kort periode. De vil forene seg og motsette seg Jesus når han kommer tilbake (Åp.17;12-14).

5. Et lite horn

De 10 horn er omtalt i v.7. I neste vers viser et lite horn seg, økte i størrelse og er derfor tydelig av stor betydning. Det er et horn som har politisk makt som de 10 første horn, noe som blir bekreftet ved at det underkuet 3 av de opprinnelige horn. Dette horn er forskjellig fra de andre, fordi det har *"øyne som menneskeøyne, og en munn som talte store ord."* Og det talte *"ord mot Den Høyeste"* (v.8, 24 og 25). Bruken av ordet "menneske" i Daniels bok symboliserer vanligvis menneskenes opprør mot Gud og dette vises her når hornet taler mot Gud så det til og med har til hensikt *"å forandre tider og lov."* Dette gjør forskjellen fra de andre horn tydelig, fordi de bare symboliserer politiske makthavere.

Alt dette hjelper oss til å identifiserer det lille horn:

- Det oppstår under det fjerde dyr, så det har sin opprinnelse i det romerske verdensrike.
- Det er et horn, som symboliserer at det har politisk makt.
- Det taler ord mot Gud. Det vil bruke sin politiske makt til å påvirke makthaverne på det religiøse område. Fordi ordene er mot Gud er de i strid med det Bibelen lærer.
- Det opptrer etter at de 10 horn hadde overtatt det opprinnelige romerske verdensrike etter år 600.
- Det vil forfølge Guds folk.
- Etter at det er blitt opprettet, vil det eksistere som en betydningsfull makt helt frem til Guds rike blir opprettet.

Her blir vår oppmerksomhet igjen rettet mot den katolske kirke og paven som overhode for denne kirke og forfalsket kristendom.

Profeten Daniels Bok

Pavens makt økte litt etter litt etterat biskopen i Rom fikk den ledende rollen i kirken, men Gregor den store var den første pave med virkelig makt. Han regjerte fra år 590 til 604. En etterfølgende pave var 200 år senere en aktiv medhjelper i forbindelse med opprettelsen av det Hellige Romerske Rike i år 800 og dette økte ytterligere kirkens politiske makt, noe som varte helt frem til det 19de århundre.

Daniel forteller oss at Guds folk, disipler av Jesus, ville bli undertrykket. I mange hundre år forfulgte og terroriserte den katolske kirke dem som leste og trodde på Bibelen og ikke på den forfalskede lære. Til dette brukte kirken sin politiske innflytelse og organisasjoner som, for eksempel, den spanske inkvisisjon. Disse forfølgelser var tunge å tåle og bære, men fordi det var forutsagt av Daniel var dette en stor hjelp og støtte for de trofaste.

En 'tid' ble vanligvis ansett som ett år, så de tre og halvt år det er tale om her kommer tilsammen til 1260 dager (42 måneder med 30 dager). Tidsperioder i Skriftene er ofte tolket etter prinsippet: én dag for ett år, så dette opplyser oss som 1260 år. Forfølgelsen sluttet tidlig i det 19de århundre, og 1260 år tilbake tar oss til den katolske kirkes tidligste dager.

Det lille horns undertrykkelse av Guds folk og dets "store ord" er årsaken til at det ble tilintetgjort. De troende i endetiden ville se det lille horn i en betydningsfull posisjon og vil kunne være tilskuere til Guds vredesdom.

Dommen og Guds rike

Vi kan ha et problem i forbindelse med dommen og opprettelsen av Guds rike (versene 9-14 og 18 og 27). Ved første blick er det naturlig å tro at "en gammel av dager" er Gud, men han sitter på en av tronstolene da retten ble satt (v.9-10) og vi vet at det er Jesus som vil være dommeren.

Hvis Jesus er "en gammel av dager", hvem er da "en som lignet en menneskesønn" som kom til Daniel? (v.13). Her må vi være oppmerksom på at dette er et syn med symboler og ikke ment å gi praktiske detaljer om dommen.

Nøkkelen til å forstå disse vers er at det er en fullkommen enhet mellom Gud og Jesus, som er et bilde av sin Far. Derfor kan tittelen "en gammel av dager" være knyttet til dem begge, selv om Bibelen vanligvis er omhyggelig med å gjøre forskjell på dem. Her kan vi lese om Gud "fra evighet til evighet er du, Gud (Salme 90;2) og om Jesus "Hans utgang er fra gammel tid, fra evighets dager" (Mika 5;1). 1978 Bibel "han har sitt opphav i gammel tid, han er fra eldgamle dager." Denne forskjell kommer også frem av en rekke andre Skriftsteder.

Profeten Daniels Bok

Dommen tilhører Gud, men den vil bli utført av Jesus, og begge handler i fullkommen enhet. Når dommen er fullbyrdet vil Jesus bli gitt riket og herredømmet sammen med sine disipler: *"Riket og herredømmet, og makten over rikene under himmelen, skal bli gitt til det folket som er Den Høyestes hellige. Hans rike skal være et evig rike, og alle makter skal tjerne og adlyde ham"* (7;27).

Avslutning

Daniels profeti i kap.7 er meget lærerik, først og fremst om Roms sterke innflytelse over den hedenske verden i tiden etter Jesus. Vi kan forstå hvordan Daniel følte på slutten da han sa: *"Jeg, Daniel, ble meget forferdet over mine tanker."* Han begynte å forstå at de forutsagte begivenheter ville ta en lang tid. Men dette handlet om det som skulle hende hedningefolkene. Men hva ville skje om Israel? Dette viktige spørsmål for Daniel blir besvart i neste kapittel.

Dag for et år prinsippet

1. To eksempler på skriftsteder som danner grunnlaget for denne måten å tolke tidsperioder: Israels forlengede opphold i ørkenene til 40 år tilsvarer antall dager de utspeidet det lovede land (4.Mos.14;34).
2. Som et tegn for Israel skulle Esekiel ligge et bestemt antall dager på den ene side som svarte til *"deres misgjerningsår"* (Esek. 4;4-6).

Dyr som symboler

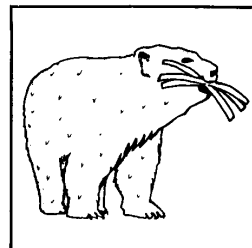

Skriftene bruker dyr som symboler, og de kan også være beskrevet med f.eks et antall horn og hoder. Et horn symboliserer politisk makt. Et dyr kan ha flere hoder samtidig, og dette kan symbolisere antall makter som eksisterer ved siden av hverandre på samme tid. Et hode symboliserer politisk innstilling og vurdering, f.eks regjeringsformer som diktatur eller demokrati. Men på

samme måte som et dyr bare kan ha et hode, kan en nasjon bare ha en regjeringsform ad gangen. Derfor symboliserer flere hoder på et dyr regjeringsformer som følger etter hverandre, en ad gangen og forskjellig fra hverandre. Når derfor et rike skifter fra diktatur til demokrati, vil det bli symbolisert med to hoder.

Et godt eksempel på bruken av disse symboler er Åpenbaring kap.17;7-13, hvor de 10 horn viser nasjoner som eksisterte samtidig, mens de 7 hoder forklarer konger eller regjeringsformer som følger etter hverandre.

Det fjerde dyr og de andre verdensriker

Visjonen i Daniel kap.7 beskriver at hele menneskenes rike, symbolisert med fire store rovdyr, vil være tilstede i endetiden.

- Det er det fjerde dyr som vil bli tilintetgjort, men de andre tre verdensriker også eksisterer på en eller annen måte på dette tidspunkt, fordi vers 12 forteller oss at det *"ble fratatt sitt herredømme, men at deres levetid ble forlenget"*.
- Dette stemmer overens med profetien om billedstøtten i kap.2. Alle verdensrikene symbolisert i billedstøtten vil bli knust *"på en gang, både jernet, og leiren, kobberet, sølvet og gullet"* (kap.2;35). Dette innebærer at de forskjellige former for avgudsdyrkelse som eksisterte i alle verdensrikene, vil være tilstede i endetiden.
- Det fjerde dyr vil ha *"klør av kobber"* som viser oss at selv om dette handler om romerriket vil det også inneholde egenskaper som særpreget de tidligere verdensriker.

Sammenligner vi nå antall hoder og horn hos Daniel kap.7 og Åpenbaring kap.13;1, vil vi finne samme antall horn og hoder på Daniels fire dyr, som ytterligere bekrefter at det handler om samme dyr. I Åpenbaring 13;2 blir også leoparden og bjørnen nevnt.

"Øyne som menneskeøyne" (v.8)

Dette er et av symboler som det lille horn blir beskrevet med, men hva betyr det? Vi kan finne en løsning ved å sammenligne billedstøtten i kap.2 med villdyrene i kap.7. Begge symboliserer de samme verdensrikene, og dette forklarer forskjellen mellom menneskeøyne og Guds øyne.

Billedstøtten i kap.2 viser et staselig menneskebilde, og det er dette bilde "menneskeøyne" betrakter verdensrikene med. Villdyrene i kap.7 viser hvordan Guds øyne betrakter disse samme verdensriker.

Kap.10 beskriver et bilde av Gud, og *"hans øyne var som ildsluer"* (v.6), som beskriver vrede. Disse øyne betrakter verdensrikene beskrevet i kap.7 og deres makthavere, og hans hensikt er å tilintetgjøre dem.

Skriftsteder i Peters andre brev handler om gjennomførelsen av dette (2.Peter 3;10-11). Peter oppfordrer her de troende til å følge dette guddommelige eksempel og se frem mot og *"vente etter hans løfter nye himler [regjering] og en ny jord, hvor rettferdighet bor"*, som er Guds rike (v.13).

Når de troende ser på det som skjer i verden vil de kunne se at Gud styrer dette frem til den storslagne avslutning. Men det lille horn benytter seg ikke av den kunnskap

Profeten Daniels Bok

Daniel gir og uttaler seg etter sitt eget sinn, natur og tilbøyelighet. Derfor taler den ord mot "Det Høyestes" (kap.7;25).

Daniel og brevene til tessalonikerne

Paulus besøkte Tessalonika for å forkynne (Ap. Gjern.17;1-9). Tross for at han bare var der en kort tid, er det tydelig at han både forkynnte evangeliet og brukte tid med de nye disipler med å studere Daniels bok. Dette kan vi vite fordi han senere i sitt første brev til dem talte om "*tidene og stundene*" i 1930 Bibel-oversettelsen. I senere Bibeloversettelser brukes "*tider og tidspunkt*", som han må ha forklart så grundig at han ikke fant det nødvendig å skrive mere om det (1.Tess.5;1).

Ordene "*tider og stunder*" stammer fra Daniels bok 2;21. Da Paulus skrev til tessalonikerne for annen gang, minnet han dem om det han hadde lært dem da han hadde besøkt dem. Det er liten tvil om at hans undervisning var basert på Daniels bok kap.7. La oss sammenligne de skriftsteder han nevner.

2.TESSALONIKERBREV	DANIEL KAP.7
Detaljer om dommen (kap.1;7-10 og kap.2)	Detaljer om dommen (9-14)
"Frafallet" og "syndens mennesker... som står imot og som opphører seg over alt som blir kalt gud ... så han setter seg i Guds tempel og utgir seg selv for å være Gud." (2;3-4)	"Øyne som menneskeøyne" (v.8) "Han skal tale ord mot Den Høyeste" (v.25)
"Lovløshetens hemmelighet" og "den lovløse" (2;7-8)	"Han skal ... tenke på å forandre tider og lov."

"Frafallet" som Paulus advarer mot (2.Tess.2;3) er oversatt fra det greske ord **apostasía** og dette ord betyr "forderved kristendom". Paulus forteller tessalonikerne at Jesus ikke vil komme igjen før denne forfalskede kristendom (omtalt i Ap.Gjern.20;29-31) er åpenbart. Dette frafallet vil bli foranlediget av "*syndens menneske*", og det vil vare ved helt frem til endens tid, og da blir den tilintetgjort av Jesus etter hans gjenkomst (2.Tess.2;8).

"*Syndens menneske*" symboliserer avsporet kristendom, ledet av paven og den organisasjon som ble opprettet ca.550 år etter at Paulus skrev dette brev. Og som vi har sett av orientering av Daniels bok, symboliserer "*det lille horn*" dette system og et menneske.

En ting er tydelig på grunn av Paulus' bruk av Daniel i brevet til tessalonikerne: Daniels bok er like anvendelig for alle Jesu disipler gjennom tidene som den var for de troende på Daniels egen tid.